

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 1000 Ljubljana, p.p. 2985, Slovenija

telefon: 00386 61 1231343

telefax: 00386 61 273589

Poročilo o zdravstvenih pregledih sadik v gozdnih, okrasnih in topolovih drevesnicah v letu 1999.

V letu 1999 so lastniki 16. gozdnih, okrasnih in topolovih drevesnic prijavili Gozdarskemu inštitutu Slovenije svoje drevesnice za obvezni zdravstveni pregled sadik. Preglede sadik v vseh prijavljenih drevesnicah je opravil mag. Dušan Jurc, dipl. biol.. Pregledane so bile naslednje drevesnice: drevesnice gozdnih in okrasnih rastlin Štivan, Pinus, Omorika, Lovrenc na Pohorju, Hraščica, Polana, Mengeš, Radvanje, Markovci, Tišina, Rimš, Kostanjevica na Krki, Vrtnarija Tušek in Medvedica ter topolovi drevesnici Ižakovci in Vrbina. Sadike smo pregledali spomladi, v času, ko se najbolj opazijo znaki rastlinskih bolezni in škodljivcev (1. junij - 31. julij) in ponovno v jeseni, preden je šel sadilni material v promet (1. september - 31. november). Pri spomladanskem pregledu smo svetovali ukrepe za zatiranje ugotovljenih bolezni in škodljivcev. Ob pregledu smo sestavili zapisnik in zdravstveno stanje sadik zabeležili v knjige o zdravstvenih pregledih. Pri jesenskem pregledu drevesnic smo za sadike, ki ustrezajo merilom Pravilnika o obveznem zdravstvenem pregledu posevkov in objektov, semena in sadilnega materiala kmetijskih in gozdnih rastlin (Ur. list SFRJ. št. 56, 1986, s. 1542 - 1588, popr. št. 3, 1987), izdali tudi spričevalo.

Zaradi obvestila Službe za varstvo rastlin, smo posebno pozornost pri zdravstvenih pregledih sadik posvetili iskanju simptomov bakterijskega hruševega ožiga (*Erwinia amylovora*) na dovzetnih gostiteljskih rastlinah (*Malus* sp., *Pyrus* sp., *Sorbus* sp., *Pyracantha* sp., *Crataegus* sp., *Cotoneaster* sp. in ostali rodovi iz poddružine *Pomoideae*). V nobeni od pregledanih drevesnic nismo našli simptomov omenjene bolezni, ki bi upravičevali natančnejše določevanje povzročiteljev, oziroma pošiljanje vzorcev pooblašчени instituciji. Močno sušenje poganjkov kontejnerskih rastlin *Cotoneaster* sp. smo opazili v drevesnici Štivan, vendar menimo, da jih je poškodoval zimski mraz ali izsušitev korenin. Pri terenskem ogledu sestojev robinije v Brdih smo opazili na klančini pri zasebni hiši močno odmiranje vej *Cotoneaster* sp., ki so odmrle tudi 1 m in več v dolžino. Tudi tu niso bili prisotni nobeni simptomi hruševega ožiga.

Zaradi sprememb v vrstni sestavi gojenih sadik se spreminja tudi vrstna sestava bolezni in škodljivcev, ki smo jih ugotovili na sejankah in presajenkah pri zdravstvenih pregledih sadik v letu 1999. Bistveno se zmanjšuje število sadik iglavcev, povečuje pa se število sadik listavcev. Največji praktični problem predstavlja drevesničarjem zaščita hrastov (predvsem doba in gradna) pred hrastovo pepelovko (*Microsphaera alphitoides*).

Svetujemo jim novejša kemijska sredstva proti pepelovkam in obvezno uporabo več različnih pripravkov v eni sezoni. Boljše je znanje drevesničarjev in izkušnje pri obvladovanju (preventivni zaščiti) borovega osipa (*Lophodermium* sp.) na iglicah rdečega bora, ki je pred leti povzročal največ težav pri proizvodnji sadik rdečega bora. Že ob obeh zdravstvenih pregledih sadik smo uničili sadike zelenega bora, okužene z mehurjevko zelenega bora (drevesnica Tišina). Zanimiv je množični in splošni pojav grizlic na hrastih (*Caliroa* sp.), ki jih doslej v Sloveniji nismo ugotovili v gradaciji.

Splošno razširjeni novi škodljivci, npr. *Cameraria ohridella* in *Argyresthia thuiella*, so pogostni tudi v pregledanih drevesnicah, slednji sicer ne na sadikah pogosto gojenega kleka, ampak na starejših rastlinah v okolici drevesnic ali v protivetrnih pasovih kleka v drevesnicah. Opažamo, da najmočnejše poškodbe sadik v pregledanih drevesnicah ne povzročajo bolezni in škodljivci, ampak neustrezna raba herbicidov.

Priloge:

- 1) 16 preglednic s seznamom bolezni in škodljivcev, najdenimi v posameznih drevesnicah
- 2) 16 zapisnikov spomladanskih pregledov
- 3) 16 zapisnikov jesenskih pregledov
- 4) 8 seznamov sadik za drevesnice, kjer v preglednicah niso navedene vse vzgojene sadike

Sestavil:

Mag. Dušan Jurc

Ljubljana, 5. 1. 2000

